

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Αρχαίο Ελληνικό Δράμα: Ευριπίδης (Φροντιστήριο)

Ενότητα: 11. Γραμματικός και συντακτικός σχολιασμός στίχων 576-626

Καράμπελας Σωτήριος

Τμήμα Φιλολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1. Σκοποί ενότητας.....	4
2. Περιεχόμενα ενότητας	4
3. Αρχαίο κείμενο – στίχοι 576-626	5
4. Γραμματικός σχολιασμός των υπογραμμισμένων όρων	6
5. Συντακτικός σχολιασμός των λέξεων που σημειώνονται με έντονα στοιχεία.....	7
6. Ενδεικτική βιβλιογραφία	7

1. Σκοποί ενότητας

Κατανόηση των γραμματικών και συντακτικών ιδιοτεροτήτων των στίχων 576-626 της *Μήδειας*.

2. Περιεχόμενα ενότητας

Η ενότητα περιλαμβάνει γραμματικούς και συντακτικούς χαρακτηρισμούς συγκεκριμένων λέξεων ή φράσεων των στίχων 576-626.

3. Αρχαίο κείμενο – στίχοι 576-626

Χο. Ἰᾶσον, εὖ μὲν τοῦσδ' ἐκόσμησας λόγους·
ὄμως δ' ἔμοιγε, κεῖ παρὰ γνώμην ἐρῶ,
δοκεῖς προδοὺς σὴν ἄλοχον οὐ δίκαια δρᾶν.

Μη. ἢ **πολλὰ** πολλοῖς εἰμι διάφορος βροτῶν.
ἐμοὶ γὰρ ὅστις ἄδικος ὦν σοφὸς λέγειν (580)

πέφυκε, πλείστην ζημίαν ὀφλισκάνει·
γλώσση γὰρ ἀυχῶν τᾶδικ' εὖ περιστελεῖν,
τολμᾷ πανουργεῖν· ἔστι δ' οὐκ ἄγαν σοφός.

ὥς καὶ σὺ μὴ νυν εἰς ἔμ' εὐσχήμων γένη
λέγειν τε δεινός. ἔν γὰρ ἐκτενεῖ σ' ἔπος·
χρῆν σ', εἴπερ ἦσθα μὴ κακός, πείσαντά με
γαμεῖν γάμον τόνδ', ἀλλὰ μὴ σιγῆ φίλων.

Ια. καλῶς γ' ἄν, οἴμαι, τῷδ' ὑπηρέτεις λόγῳ,
εἴ σοι γάμον κατεῖπον, ἦτις οὐδὲ νῦν
τολμᾷς μεθεῖναι καρδίας μέγαν χόλον. (590)

Μη. οὐ τοῦτό σ' εἶχεν, ἀλλὰ βάρβαρον λέχος
πρὸς γήρας οὐκ εὐδοξον ἐξέβαινέ σοι.

Ια. εὖ νῦν τόδ' ἴσθι, μὴ γυναικὸς οὐνεκα
γῆμαί με λέκτρα βασιλέων ἂ νῦν ἔχω,
ἀλλ', ὥσπερ εἶπον καὶ πάρος, σῶσαι θέλων
σέ, καὶ τέκνοισι τοῖς ἐμοῖς ὀμοσπόρους
φῦσαι τυράννους παῖδας, ἔρυμα δώμασι.

Μη. μὴ μοι γένοιτο λυπρὸς εὐδαίμων βίος
μηδ' ὄλβος ὅστις τὴν ἐμὴν κνίζοι φρένα.

Ια. οἴσθ' ὡς μέτευξα, καὶ σοφωτέρα φανῆ; (600)
τὰ χρηστὰ μὴ σοι λυπρὰ φαίνεσθαι ποτέ,
μηδ' εὐτυχοῦσα δυστυχῆς εἶναι δοκεῖν.

Μη. ὕβριζ', ἐπειδὴ σοὶ μὲν ἔστ' ἀποστροφή,
ἐγὼ δ' ἔρημος τήνδε φευξοῦμαι χθόνα.

Ια. αὐτὴ τὰδ' εἴλου· μηδέν' ἄλλον αἰτιῶ.

Μη. τί δρῶσα; μῶν γαμοῦσα καὶ προδοῦσά σε;

Ια. ἀρὰς τυράννοις ἀνοσίους ἀρωμένη.

Μη. καὶ σοῖς ἀραία γ' οὔσα τυγχάνω δόμοις.

Ια. ὡς οὐ κρινοῦμαι τῶνδ' εἰ σοὶ τὰ πλείονα.
ἀλλ', εἴ τι βούληται παισὶν ἢ σαυτῆς φυγῆ (610)

προσωφέλημα χρημάτων ἐμῶν λαβεῖν,
λέγ'· ὡς ἔτοιμος ἀφθόνῳ δοῦναι χερὶ
ξένοις τε πέμπειν σύμβολ', οἳ δράσουσί σ' εὔ.

καὶ ταῦτα μὴ θέλουσα μωρανεῖς, γύναι·
λήξασα δ' ὀργῆς κερδανεῖς ἀμείνονα.

Μη. οὔτ' ἄν ξένοισι τοῖσι σοῖς χρῆσαίμεθ' ἄν,
οὔτ' ἄν τι δεξαίμεσθα, μηδ' ἡμῖν δίδου·
κακοῦ γὰρ ἀνδρὸς δῶρ' ὄνησιν οὐκ ἔχει.

Ια. ἀλλ' οὔν ἐγὼ μὲν δαίμονας μαρτύρομαι,
ὡς πάνθ' ὑπουργεῖν σοὶ τε καὶ τέκνοις θέλω· (620)
σοὶ δ' οὐκ ἀρέσκει τὰγάθ', ἀλλ' αὐθαδία

φίλους ἀπῶθῃ· τοιγὰρ ἀλγυνῆ πλέον.

Μη. χώρει· πόθῳ γὰρ τῆς νεοδημήτου κόρης
αἰρῆ χρονίζων δωμαίων ἐξώπιος.
νύμφευ· ἴσως γάρ—σὺν θεῶ δ' εἰρήσεται—
γαμεῖς τοιοῦτον ὥστε σ' ἀρνεῖσθαι γάμον.

4. Γραμματικός σχολιασμός των υπογραμμισμένων όρων

1. **πέφυκε**: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου (με σημασία ενεστώτα) ενεργητικής φωνής του ρ. *φύω* = γεννώ (*πέφυκα* = είμαι)
2. **όφλισκάνει**: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρ. *όφλισκάνω* = οφείλω
3. **αύχων**: ονομαστική ενικού αρσενικού γένους της μετοχής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρ. *αύχέω*, -ῶ = κομπάζω, υπερηφανεύομαι
4. **περιστελεῖν**: απαρέμφατο μέλλοντα ενεργητικής φωνής του ρ. *περιστελλω* = περιβάλλω
5. **πανουργεῖν**: απαρέμφατο ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρ. *πανουργέω*, -ῶ = ενεργώ ως πανούργος
6. **εύσχήμων**: ονομαστική ενικού αρσενικού γένους του επιθέτου *ό/ ή εύσχήμων*, -ον = ο έχων καλή εξωτερική εμφάνιση ή ο φερόμενος με καλούς τρόπους
7. **γένη**: β' ενικό πρόσωπο υποτακτικής αορίστου β' μέσης φωνής του ρ. *γίγνομαι* = γίνομαι, είμαι
8. **έκτενεῖ**: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα ενεργητικής φωνής του ρ. *έκτείνω* = ρίχνω νεκρό (μεταφορά από το αγώνισμα της πάλης) / στενοχωρώ
9. **εὔδοξον**: αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους του επιθ. *ό / ή εὔδοξος*, -ον = έντιμος, ένδοξος
10. **όμοσπόρους**: αιτιατική πληθυντικού αρσενικού γένους του επιθ. *ό / ή όμόσπορος*, -ον = ο καταγόμενος από τους ίδιους γονείς
11. **έρυμα**: αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους του ουσ. *έρυμα*, -ατος = φραγμός, στήριγμα
12. **μέτευξαι**: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου μέσης φωνής του ρ. *μετεύχομαι* = αλλάζω την ευχή μου
13. **αίτιῶ**: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα μέση φωνής του ρ. *αίτιάομαι*, -ῶμαι = κατηγορώ
14. **άρωμένη**: ονομαστική ενικού θηλυκού γένους της μετοχής ενεστώτα μέσης φωνής του ρ. *άράομαι*, -ῶμαι = καθαριέμαι
15. **προσωφέλημα**: αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους του ουσ. *προσωφέλημα*, -ατος = ωφέλεια, βοήθεια
16. **μωρανεῖς**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα ενεργητικής φωνής του ρ. *μωραίνω* = φέρομαι ως ανόητος
17. **κερδανεῖς**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα ενεργητικής φωνής του ρ. *κερδαίνω* = κερδίζω, ωφελοῦμαι
18. **ύπουργεῖν**: απαρέμφατο ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρ. *ύπουργέω*, -ῶ = βοηθώ

19. **ἀπωθῆ**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα μέσης φωνής του ρ. *ἀπωθέω*, -ῶ = απωθώ, διώχνω
20. **ἔξωπιος**: ονομαστική ενικού αρσενικού γένους του επιθέτου *ὄ/ή ἔξωπιος*, -ον = αυτός που δεν μπορεί να ειδωθεί, ο μακράν των οφθαλμών

5. Συντακτικός σχολιασμός των λέξεων που σημειώνονται με έντονα στοιχεία

1. **πολλά**: αιτιατική της αναφοράς εξαρτώμενη από την περίφραση *εἰμί διάφορος*
2. **γῆμαι**: απαρέμφατο του πлагίου λόγου ως επεξήγηση στην δεικτική αντωνυμία *τόδ(ε)*
3. **δώμασι**: ὀτική αντικειμενική εξαρτώμενη από το ουσ. *ἔρυμα*

7. Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Liddell, H. G. – R. A. Scott – H. S. Jones, *A Greek- English lexicon*. Oxford, Oxford University Press 1996
- Mastrorade, D. J., *Ευριπίδου Μήδεια*. Μετάφραση Δ. Γιωτοπούλου, επιμέλεια μετάφρασης Μ. Χριστόπουλος. Αθήνα, Πατάκης 2006.
- Page, D. L., *Ευριπίδη Μήδεια*. Μετάφραση Γ. Γιατρομανωλάκης. Αθήνα, Καρδαμίτσα 1990.
- Στεφανόπουλος, Κ. Θ., *Ευριπίδης. Μήδεια*. (μετάφραση). Αθήνα, Κίχλη 2012.